

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

iii

Den offentlige Examen

i

Aalesunds offentlige Skole

for den høiere Almendannelse

1874.

Aalesund.
Trykt hos H. Bernichow.

Skoleefterretninger.

Skolens økonomiske Forfatning.

Skolens Regnskab for det forløbne Aar stiller sig saaledes:

Indtægter:

	Spd.	§	Spd.	§
1. Beholdning: 1. Restancer	45.	"		
2. i Sparebanken 600.		"		
3. i Kassen	125.	43 1/2.		
			770.	43 1/2.
2. Skolepenge			1442.	"
3. af Kommunen			900.	"
4. af Statskassen (aarligt Bidrag med Alders- tillæg)			1590.	34.
5. Testimoniegebyr			24.	"
6. a. Renter af Skolens Ka- pital i Sparebanken	24.	"		
b. Afdrag paa Laanet af Skolens Grundfond	300.	"		
c. Renter af Grundfondet	635.	"		
			959.	"
			5685.	77 1/2.

Udgifter:

1. Lønninger	4311.	47.		
2. Fys og Brænde			178.	40.
3. a. Bibliotheket	40.	33.		
b. fysikalske og naturhistoriske Samling	2.	20.		
c. andre Læremidler	7.	24.		
			49.	77.
Transport	4539.	44.		

	Spb.	§
Transport	4539.	44.
4. Tryknings- og Avertissementsomkostninger	46.	18.
5. Blandede og tilfældige Udgifter	12.	24 1/2.
6. Beholdning: 1. Restancer	65.	90.
2. i Sparebanken	900.	„
3. i Kassen	122.	21.
	<hr/>	<hr/>
	1087.	111.
	5685.	77 1/2.

Legaterne. Af Legaternes Renter har ligesom tidligere 9 Elever faaet dels fri Skolegang, dels større eller mindre Bidrag til Bestridelse af Skolecontingenten, i Regelen Halvparten af Beløbet, og Indtjeb af Bøger.

Skolebygningen. Reparationen af Skoleværelserne er fortsat og vil ogsaa iaar forlicettes med enkelte Værelseres Rapning og Maling. Forresten er der ingen Forandring foretaget hverken i Skolelokalet eller Gymnastiksalen.

Skolens Samlinger. Bibliotheket er forøget dels ved Gaver dels ved Indtjeb for Skolens Annum. Insekt-samlingen er forøget ved Gave af Grosserer R. Rønneberg med en Bruushane, (*Machetes pugnax*), en Ratteravn (*Caprimulgus europæus*) og en Nøddestrike (*Garrulus glandarius*) samt af Apotheker Dvære med en Sothøne (*Fulica atra*), studt paa Hareidlandet. Desuden har Samlingerne faaet af Adj. Schult: Hovedstalten af en Springer (*Delphinus Delphis*), af Lieutn. Blehr en Rognlæks (*Cyclopterus Lumpus*), og af Rjebmand Friis et Spindsvin (*Cidaris papillata*) samt af Eleven E. Elstrand Overlæben af en Sagstj (*Pistris antiquorum*). Til den fysikalste Samling er anskaffet endel Apparater; desuden har Skolen erhvervet et kemist Apparat. Over disse Gjenstande vil Fortegnelse optages i næste Aars Program.

Judre Organisation.

Embedsmænd og Betjente.

Ved den Omdannelse af Middelskolen, der omhandlede i forrige Aars Program, hvorefter den kom til at bestaa af 2 etaarige og 2 toaarige Klasser, blev det nødvendigt at forsøge Lærerkæfterne og, som det var foreslaet af Regjeringen og senere vedtoges af Stortinget, blev en ny Klasselærerpost oprettet. Det var Hensigten, at denne Post skulde tiltrædes fra Skoleaarets Begyndelse, men da der viste sig Vanskeligheder ved at faa den besat, bleve de ledige Timer midlertidig overtagne af Lieuten. Blehr og Cand. W. Brøgger, der fungerede indtil November Maanedes Begyndelse, da den i Mellemtiden ansatte Klasselærer, Stud. real. Wilhelm Kolderup overtog sine Forretninger ved Skolen. Siden Midten af Januar har Klasselærer Frigjer været fraværende, da han har erholdt $1\frac{1}{2}$ Aars Permission for at fortsætte og fuldende sine Studier ved Universitetet. I hans Sted er antaget Stud. phil. B. W. Boyson. Forøvrigt er der ikke foregaaet nogen Forandring i Skolens Lærerpersonele.

I indeværende Skoleaar har

Rektor	været	Klasseforstander	i	3die	Latinklasse.
Oberlæreren	do.		i	1ste	Kl. i Gymnasiet.
Adj. Wallem	do.		i	4de	Kl. i Middelskolen.
„ Thaulow	do.		i	3die	Kl.
„ Schulz	do.		i	2den	Kl.
„ Klassef. Olsen	do.		i	1ste	Kl.

Klasseinddeling og Disciplenes Antal.

Ved Skoleaarets Begyndelse indtraadte den ovenfor omtalte Forandring i Middelskolen, der saaledes kom til at bestaa af 4 Klasser. 1ste Klasse svarer til Normalplanens 1ste Klasse;

2den Kl. til Normalplanens 2den og 3die Kl.; 3die Kl. til Normalplanens 4de Kl. og 4de Kl. til Normalplanens 5te og 6te Kl. Desuden traadte 1ste Kl. i Gymnasiet i Virksomhed efter den nye Skoleplan, og efter den gamle beholdtes saaledes kun 3die Latinklasse. Skolens Elever vare ved Skoleaarets Begyndelse fordelte saaledes:

Middelskolen	1ste Kl.	. . . . .	12.
Middelskolen	2den Kl. a	. . . . .	13.
	b	. . . . .	16. . . . . 29.
Middelskolen	3die Kl. U.	. . . . .	6.
	E.	. . . . .	5. . . . . 11.
Middelskolen	4de Kl. U. b	. . . . .	6.
	U. a	. . . . .	5. . . . . 11.
	E. b	. . . . .	4.
	E. a	. . . . .	4. . . . . 8. . . . 19.
Gymnasiet	1ste Kl.	. . . . .	3.
3die Latinklasse	b	. . . . .	1.
	a	. . . . .	3. . . . . 4.

Det samlede Antal Elever udgjorde saaledes 78. I Aarets Løb er en Elev udgaaet af Skolen og 1 indkommen, saaledes at Antallet for tiden er uforandret. Som i forrige Program meddelt, ophævedes Forberedelsesklassen fra Skoleaarets Begyndelse; men da det senere viste sig, at Trangene til en saadan Klasse var større, end man i Almindelighed havde antaget, blev den fra Nytaar af igjen sat igang for privat Regning af Klasfens forrige Lærer, og indrømmedes Lokale i Skolen. Antallet af dens Elever udgjør 26.

Examiner.

Foruden den almindelige Aarsexamen i de forskjellige Klasser afholdtes for første Gang Afgangsexamen ved Middelskolen, der ifølge Skoleloven tog sin Begyndelse med de skrift-

lige Prøver Mandag den 16de Juni. Til denne Examen fremstillede sig øverste Klasse's saantlige Elever, af Latiniinien 6 og af Engelsklinien 2; Udfaldet af den skriftlige Prøve var følgende:

	Norsk.	Tydsk.	Latin.	Engelsk.	Mathem.
1. H. Brøgger	godt.	godt.	m. godt.	"	maadeligt.
2. Chr. Buch	t. godt.	m. godt.	m. godt.	"	maadeligt.
3. "	t. godt.	t. godt.	godt.	"	maadeligt.
4. "	t. godt.	maadeligt.	maadeligt.	"	t. godt.
5. "	t. godt.	maadeligt.	t. godt.	"	maadeligt.
6. C. Smith	t. godt.	godt.	t. godt.	"	t. godt.
7. D. Devold	godt.	godt.	"	m. godt.	godt.
8. K. Hanssen	godt.	godt.	"	godt.	maadeligt.

Som Censorer fungerede i Norsk Adj. Schult; i Tydsk Adj. Wallem; i Latin Klasselærer Frizner og i Mathematik Civilingeniør Brinchmann; i Engelsk Overlærer Schnitler.

Den mundtlige Examen afholdtes i Forbindelse med Examen i de øvrige Klasser; af de 5 Elever, der havde bestaaet den skriftlige Prøve, erholdt 2 Hovedkarakteren: meget godt, nemlig: Chr. Buch med 2,40 og

Dl. Devold med 2,20 og 3 Hovedkarakteren
godt, nemlig: H. Brøgger med 2,70;
C. Smith med 2,60 og
K. Hanssen med 2,73.

Som Censorer ved den mundtlige Examen fungerede: i Norsk Adj. Schult; i Tydsk Adj. Wallem; i Fransk Overlærer Schnitler; i Engelsk Overlærer Schnitler; i Latin Klasselærer Frizner; i Religion Klasselærer Olsen; i Historie og Geografi Rektor; i Naturkundskab Rektor; i Geometri og Regning Civilingeniør Brinchmann; i Skrivning og Tegning Civilingeniør Brinchmann.

Opgaverne ved den skriftlige Prøve vare:

Norff. Charakteristik af Kong Christian den Fjerde, idet hans Færd i Krig og Fred korteligen skildres.

Endff. Philip modtog den nye Regentinde med et glimrende Følge ved Landets Grændse og førte hende i prægtig Pomp til Gent, hvor Generalstaterne vare samlede. Da han ikke var tilfjinds saa snart at vende tilbage til Nederlandene, saa vilde han endnu, førend han ganske forlod dem, formilde Nationen ved en Rigsdag og give de Anordninger, som han havde truffet, en større Sanktion og lovmæssig Styrke. For sidste Gang viste han sig her for sit nederlandske Folk, som fra nu af kun skulde modtage sin Stjæbne fra hemmelighedsfuld Afstand. For at forhøje denne høitidelige Dags Glæde, slog han 11 nye Riddere af det gyldne Skind, lod sin Søster sidde paa en Stol ved Siden af sig og viste Nationen hende som dens fremtidige Beherskerinde. Alle Folkets Klager over Troesedikterne, Inkvisitionen, de spanske Troppers Forbliven i Landet, de paalagte Skatter og den lovstridige Indførelse af Fremmede i Landets Embeder, kom paa denne Rigsdag til orde og bleve forhandlede af begge Parter med megen Hestighed, nogle afviste med List eller tilskyndende hævede, andre tilbageviste ved Magtsprog. Fordi han var en Fremmed i Landets Sprog, talte Kongen gjennem Biskoppen af Arras's Mund til Nationen, opregnede for den med stortalende Bram alle sin Regjerings Begjæringer, forsikrede den om sin Naade for Fremtiden og anbefalede Stænderne endnu en Gang paa det Alvorligste Opretholdelsen af den katolske Troe og Rjætteriets Udryddelse.

Latin. Romerne, som vare kjede af den lange Forhaling, brændte af Begjærlighed efter at kjæmpe med Hannibal. Konsulerne Paulus Emilius og Terentius Varro samlede en stor Hær og førte den ud af Staden. Fabius, som kjendte Varros Hestighed, formaaede Paulus, da han allerede var i Begreb med at drage bort, til at vedblive i den Forsigtighed, som han hidtil havde anvendt. Men Varro, som stolede altfor meget paa sine Soldaters Tapperhed, ønskede intet mere end Slag. Da nu Hannibal drog til Apulien, fulgte Varro, som den Gang havde Overkommandoen, efter ham, uden at høre paa Emilius's Raad. Konsulerne sloge nu, efterat have delt Kommandoen imellem sig, Veir ligeoversfor Fienden. Allerede den første Dag vilde Hannibal, ved at drille Romerne, have lokket dem til Slag, derjom ikke Emilius, som den Dag havde Overkommandoen, havde forhindret det. Men den følgende Dag gav Varro, uden at raadspørge sin Kollega, Fienderne Veilighed til at afgjøre Kampen. Han førte ved Solens Opgang Tropperne ud af Leiren og satte dem over Ufidus, som løb der forbi.

Engelsk. En uhyggelig Høstdag for mer end 100 Aar siden bevægede en tung Reisevogn sig langsomt og besværligt frem ad den opblødte Wei fra Potsdam til Berlin. Fnde i den sad kun en Person, som ingen Agt gav paa Reizens Langsomhed, men lænende sig bagover i en Krog holdt paa at ordne en Mangfoldighed af Papirer, gjemte i en liden Mappe, og gjøre Notitser i en Lommebog. Saaom han var klædt i en simpel mørk Uniform, var det rimeligt at antage, at denne Herre hørte til den preussiske Arme, men, til hvilken Grad i den, kunde ingen bestemme,

da ethvert Tegn paa Rang var bleven undgaaci. Det var en trist Novemberaften og, skjønt Regnen en Tid havde ophørt, varflede dog mørke Skymasser, at Regn kunde ventes. Veien blev tungere og tungere — saa vilde det idetmindste være forekommet en Fodgænger, som stampede sig frem gjennem Sølet, og saa forekom det idetmindste Bognhestene, som tilsidst arbeidede sig frem med saadan Langsomhed, at den Fodgænger, som de havde indhentet, let holdt sig ved Siden af Bognen. Herren inde i Bognen lufkede, da han ikke længere kunde se, sin Mappe igjen og stak Rommebogen igjen tilbage paa dens Blads i sin Frakke. Han reiste sig derpaa for at se ud af Vinduet, og af Sølet og Mørket bedømme, hvortlangt det kunde være til Berlin. For første Gang bemærkede han, at en overstænket ung Mand gik i liden Afstand fra hans Heste. Endskjønt mere end rimeligt tilfølet af Reisen, trakkede han afsted, som om hans Venner vare stærke og hans Hjerte let. Gjennem det tætte Regn og Mørke var alt, som kunde sees af hans Ansigt, forstandigt og godmodigt. Han havde netop udrøget en Pipe, da han tiltrak sig den Reisesendes Opmærksomhed og var netop ifærd med at ryste Asken ud og lægge Piben tilbage i en Mandjel, som var snøret om Ryggen paa ham, da han hørte sig tiltalt paa følgende Maade og i en temmelig myndig Tone: „Heida! unge Mand, hvorhen skal De i denne stormfulde Nat?“

Geometri og Regning.

1. At konstruere en regulær Femkant, hvis Side er givet lig 2,53 Centimeter.

2. At finde: a, et Punkt, der har samme Afstand fra tre givne Punkter, der ligge i ulige Afstand fra hinanden,

b, et Punkt, der har samme Afstand fra tre givne rette Linier og tillige at angive, i hvilke Tilfælde a og b ere umulige.

3. At finde Værdierne af x og y af følgende Liningen:

$$\begin{aligned} x - \frac{1}{7}(y - 2) &= 5 \\ 4y - \frac{1}{3}(x + 10) &= 3. \end{aligned}$$

4. At finde Værdien af x af følgende Ligning:

$$\frac{x}{x+1} + \frac{x+1}{x} = \frac{13}{6}$$

5. Ved Hjælp af Logarithmer at finde med 5 Decimaler

$$\sqrt{76,498} \text{ og } \sqrt[3]{73,096}$$

6. Hvad er Renten af 750 Spd i $5\frac{3}{4}$ Aar, naar Rentejoden er $5\frac{3}{4}$ %?

7. Hvad udgjør Rente med Rentens Renter af en Kapital af 2000 Spd. i 10 Aar, naar Rentejoden er 4 %? Regningen udføres ved Hjælp af Logarithmer.

Fagfordeling.

Da den nye Klasse lærer først fra November Maanedes Begyndelse kunde tiltræde sin Post, læstes i Begyndelsen efter en foreløbig Fagfordeling; i Resten af Skoleaaret var Fagene fordelte saaledes:

1. Rektor:

Vatin	i 3	Latinklasse . . .	9
Vatin	i 1	Gymnaf.	5
Franst	i 3	Latinklasse . . .	2

———— 16 Timer.

2. Overlærer Schnitler:

Græst	i 3	Latinklasse . . .	5
Græst	i 1	Gymnaf.	7
Vatin	i 4	Midd.	7
Franst	i 4	Midd. Kl. b . . .	2
Franst	i 1	Gymnaf.	2

———— 23 Timer. *)

3. Adj. Wassem:

Tydst	i 3	Latinklasse . . .	1
Historie	i 3	—	3
Historie	i 1	Gymn. Kl. . . .	2
Historie	i Midd. 4	Kl.	3
Historie	i Midd. 3	Kl.	3
Geografi	i 3	Latinklasse . . .	1
Geografi	i Midd. 4	Kl.	1
Geografi	i Midd. 3	Kl.	3
Franst	i Midd. 4	Kl. a	3
Vatin	i	—	5

———— 25 Timer.

4. Adj. Thaulow:

Religion	i 3	Latinklasse . . .	3
Religion	i 1	Gymn. Kl. . . .	1
Religion	i Midd. 4	Kl.	2
Religion	i Midd. 3	Kl.	2
Religion	i Midd. 2	Kl.	3
Norst	i 3	Latinklasse . . .	3

*) Overlærer Schnitler har ogsaa iaar last Engelsk med Eleverne af Latinklassen.

Korst	i 1 Gynn. Kl. . . .	4*)
Korst	i Midd. 4 Kl. . . .	3
Korst	i Midd. 3 Kl. . . .	4

————— 25 Timer.

5. Adj. Skulty:

Mathematif i 3 Latinklasse . . .	3
Mathematif i 1 Gynn. Kl. . . .	3
Tegning i Midd. 4 Kl. . . .	1
Tegning i Midd. 3 Kl. . . .	1
Engelft i Midd. 3 Kl. . . .	6
Naturhifl. i Midd. 4 Kl. . . .	3
Naturhifl. i Midd. 3 Kl. . . .	2
Hiflorie i Midd. 2 Kl. . . .	3
Geografi i Midd. 2 Kl. . . .	3

————— 25 Timer.

6. Klafjelærer Fritgner:

Latin i 1 Gynn. Kl. . . .	6
Latin i Midd. 3 Kl. . . .	7
Tydfi i Midd. 4 Kl. . . .	3
Tydfi i Midd. 3 Kl. . . .	3
Tydfi i Midd. 2 Kl. . . .	5
Engelft i Midd. 4 Kl. . . .	6

————— 30 Timer.

7. Klafjelærer Kolberup:

Mathematif i Midd. 4 Kl. . . .	6
Mathematif i Midd. 3 Kl. . . .	6
Mathematif i Midd. 2 Kl. . . .	6
Naturh. i — . . .	2
Strivning og	
Tegning i — . . .	5
Regning i Midd. 1 Kl. . . .	4

————— 29 Timer.

---

*) i fibfte Halvaar 2 Timer Oldnoft.

8. Klasselærer Olsen:

Religion i Midd. 1 Kl.	3
Norsk i —	11*)
Historie i —	3
Geografi i —	3
Skrivning i —	4
Norsk i Midd. 2 Kl.	5

————— 29 Timer.

Fagene's Fordeling i de forskellige Klasser sees af følgende Tabel:

Middelskolen.						
F a g.	1 Klasse (I)	2 Klasse (II—III).	3 Klasse (IV).	4 Klasse (V—VI).	Gymn.	
					1	3
Religion . .	3	3	2	2	1	3
Norsk . . .	11*	5	4	3	4†)	3
Dybst . . .	(5)	5	3	3		1
Latin			7	7	11	9
Engelsk . . .			6	1a 5		
Fransk . . .				3a 2b 3a 2b	2	2
Græsk . . .					7	5
Historie . .	3	3	3	1b 2 1b	2	3
Geografi . .	3	3	3	1		1
Mathematik	4	4 2b	6	6	3	3
Naturhist. .		2	2	3		
Tegning . .		5a 3b	1 E		1	
Skrivning .	4					
	28	30	30	30 30a 29b	30	30

*) 3 sidste Halvoar ere 5 af disse Timer anvendte til Undervisning i Dybst.

†) og Dibnorst.

I Aarets Løb er i Skolens forskjellige Afdelinger i de forskjellige Fag Følgende bleven gennemgaaet:

Middelkolen.

1ste Klasse (I).

Religion. Bibelhistorie: Det gamle Testamente og af det nye Testamente nogle af de vigtigste historiske Begivenheder fortalte mundtligt. (Bogts mind. Bibelh.) Katekismus: 5 Parter med Luthers Forklaring.

Salmer No. 13, 18, 26, 27, 40, 42, 78, 94, 130, 136, 350, 351, 442, 579, 580 og 581 (Landstads Salmebog).

Norsk. Læsning med Øvelse i at gjengive. Vers og prosaiske Smaastykker lærte og fremsagte (Eriksens og Paulsens Læsebog, 2den Del), Grammatik (mundtl.): Hovedtaledelene, den enkelte Sætning. I andet Halvnaar Formlære, svarende til, hvad der i Tydsk er gennemgaaet.

Skriftlige Øvelser: Gjengivelse af lette Smaastykker, fortalte eller lærte udenad, Diktat, Afskrivning efter Bog.

Tydsk. Knudsens Elementar- og Læsebog (2den Udgave) benyttet, Læseøvelser (54 Sider med Forbigaaelse af de norske Stykker paa de sidste 8 Sider), Oversættelse samt Analyse, Grammatik (mundtl.), som Støtte er benyttet Læsebogens Regler og Exemppler. Artikelens, Substantivernes og Adjektivernes Deklination samt Konjugationsøvelser.

Historie. Norges Historie: Fra de ældste Tider i Sammenhæng indtil Fredrik den Første. Som Støtte er benyttet S. Petersens Norges Historie.

Geografi. Mundtlig Oversigt over det Fatteligste af den mathematiste og physiske Del samt det vigtigste af den politiske Geografi indtil Asia. Som Støtte er benyttet L. Kr. Daas Udtog af Geografien.

Regning. De fire Regningsarter med hele Tal, samt enkelte Opgaver i Regning med benævnte Tal (uden Brok.) Tabel. Hovedregning. (Åstrands Regnebog.)

2den Klasse (II—III).

Religion. I Katekismen de fem Parter og Hustavlen. I Bibelhistorie den 1ste Mosebog og det Nye Testamente indtil Apostlernes Gjerninger. For den yngre Afdelings Vedkommende er Bogts lille Bibelhistorie benyttet. Salmer af Kirkesalmebogen.

Proff. Læsevelser med Benyttelse af 2den Del af Grifjens og Paulsens Læsebog. Foredrag af Digte og prosaiske Smaastykker. Det Vigtigste af Formlæren efter Løffes Grammatik. Skriftlig Gjengivelse af mindre Stykker og Fortællinger, der forud ere blevne foretalte, og en ugentlig Diktat.

Ldss. Af Knudsens Elementar- og Læsebog har øverste Afdeling læst og repeteret fra Læsestykkerne til Enden; nederste Afdeling fra Begyndelsen til Læsestykkerne; Anden forvægede Udgave er benyttet. Med øverste Afdeling er af Løffes Grammatik læst og repeteret fra Begyndelsen til Egennavnets Deklination.

Historie. Nissen og Daas Læsebog. Læst og repeteret fra Begyndelsen til Middelalderen. Af Norges Historie (S. Petersen): Fra Dronning Margrethe til Kristian den Fjerde.

Geografi. L. K. Daas Udtog. Det Vigtigste af Indledningen indtil Norge og Sverige, samt fra Asien til Enden; læst og repeteret.

Regning. Afd. b. De fire Regningsarter med Brøf og Decimalbrøf. Sammensat Reguladetri. Enkelt Renteregning. (Åstrands Reguebog). — Konstruktion af plane geometriske Figurer; Forvandling af samme til andre ligestore; Opgaver henhørende til Egebannelse og Figurers Deling.

Afd. a. De fire Regningsarter med Brøf og benævnte Tal. Opgaver af den enkelte Reguladetri. (Åstrands Reguebog).

Naturkundskab. Afd. b. Siebkes Omrids fra Leddyr til Planteriget. — Afd. a fra Begyndelsen til Fiskene.

3die Klasse (IV.)

Latin. Henrichsens Læsebog: Lette Læsestykker, Fablerne samt 12 Fortællinger, Formlæren og mundtlig det Vigtigste af Kasus- og Sætningslæren, forsaavidt der har været Anvendelse for dem.

Engelsk. Afd. b. „English made easy“ gennemgaaet og repeteret og af Autenrieths The English Reader (4de Udg.) følgende Stykker: Little Red Riding Hood, Ali Baba, Robin Hood. Af Løfkes Grammatik Formlæren gennemgaaet og repeteret. Læren om Udtalen læst meget omstændeligt. Øvelser i Diktat og Oversættelse saavel mundtlig som skriftlig af lette norske Stykker til Engelsk. Repetition.

Norsk. Læseøvelser med Benyttelse af 3die Del af Grifsens og Paulsens Læsebog; navnlig ere gennemgaaede de fædrelandshistoriske Fortællinger, Fortællingerne af Danmarks og Sveriges Historie samt Folkejagnene; Øvelse i Fremsigelse af udenadlærte Stykker. I Løfkes Grammatik det 3de og 4de Afsnit af Ordsojnings-

læren samt om Verbernes Bøining. I Almindelighed 1 Stil om Ugen.

Tydsf. Af Autenrieths Lærebog fra Side 30—69, 187—202. 1 Stil ugentlig. Af Poffes Grammatik Partier af Formlæren repeterede og af Syntagen læst om Genitiv, Adjektiverne og Pronominerne.

Religion. Efter Bogts Bibelhistorie for Borger- og højere Almuekoler: Apostlernes Gjerninger og det gamle Testamente fra Begyndelsen indtil David. Pontoppidans Forklaring fra 1ste Bud indtil den anden Artikel.

Historie. Nisjens og Daas Verdenshistorie, læst og repeteret Middeltalderens Historie. Af Nordens Historie de første 34 Sider af Erikjens Lærebog indtil „Borgerkrigen“.

Geografi. V. Nr. Daas Lærebog i Geografien, læst og repeteret de vigtigste Afsnit fra „Skandinavien“ (Pag. 108) indtil Tydskland (Pag. 211).

Naturhistorie. Indledning og Hvirveldyrene indtil Fiskeene repeteret, samt læst og repeteret de tre sidste Dyrerækker tilligemed Plantelærens Systematik og Plantebeskrivelse efter Siebkes Omrids og Tedenius's Skolebotanik.

Mathematik. Bonnivies Plangeometri, 1 Bog, med Ovelser i Konstruktionsopgaver efter Dörums Ledetraad fra 5te Afsnit indtil Enden.

Regning. Af Dr. Guldbergs Indledning i Arithmetik og Algebra fra Begyndelsen indtil Brøf. Rigninger af 1ste Grad med en Ubeskjendt. Praktiske Opgaver efter Astrands Regnebog fra Decimalbrøf til Terminers Reduktion i Rentesregning.

4de Klasse a. (V—VI).

Latin. (Latinlinien). Afdl. a. Af Cornel læst og repeteret 10 Felt herrer og det Udvalg af Phædrus, der er optaget i Vos's Læsebog. Henviisninger til Schreiners Grammatik ere forud opgivne. Nogle Felt herrer af Cornel kurjorist gennemlæste. — Af Grammatiken repeteret Formlæren og læst det Vigtigste af Kasuslæren. Skrevet 32 Stile. — Afdl. b. De to første Bøger af Cæsar de bello gallico, 1ste og 3die af Ciceros catilinariſte Taler. Efter Vos's Læsebog. — Af Madvig's Grammatik læst og repeteret Formlæren og af den syntaktiske Del læst til 2det Afsnit. Ugentlige Stile.

Norſk. Læseøvelſer. I Læsebogen af Erikſen og Paulsen 3die Del ere navnlig gennemgaaede Mytherne og Oldſagnene ſamt Naturſkildringerne og Livsbillederne. Oplysninger om det figurlige Udtryk og om Verſemaal. Nogen Øvelse i at fremſige udenadlærte Digte og — for Klafſens ældre Afdelings Bedkommende — i at læſe Svenſk.

Tydſk. Af Antenrieth's Læsebog læst og repeteret fra Side 194—244. Af Volk's Grammatik er Syntaxen og af Formlæren Kønslæren repeteret. Dels ugentlig dels hveranden Uge en Hjemmeſtil.

Franſk. Afdl. a. Af Natholms franſke Læsebog er Størstedelen læst fra Pg. 14 til Pg. 55. Det Vigtigste af Formlæren efter Bloms mindre Grammatik er indøvet og repeteret. — Afdl. b. Af Natholms Læsebog læst fra La voix de la justice til La cigale et la fourmi med Forbigaaeſe af „Fables, Anecdotes, Les enfants Flohrberg.“ Stadig Henviisning til Grammatiken, hvoraf er bleven repeteret Verberne og læst af Syntaxen til § 165.

Engelsk. (Engelsklinien). Af Autenrieths The English Reader har øverste Afdeling læst fra Side 74—87 og 141—238 og nederste læst og repeteret fra Side 26—66. Løfkes Grammatik repeteret. I Hjemmestil dels ugentlig dels hver fjortende Dag og 1 Extemporalstil ugentlig.

Religion. Bibelhistorie: Det gamle Testamente indtil David samt af Det nye Testamente Apostlernes Gjerninger (Bogts større Bibelhistorie); i Pontoppidans Forklaring fra Begyndelsen indtil den første Artikel, samt den 4de Part. Med Klasens ældre Afdeling desuden Repetition, hvorved i Bibelhistorie er benyttet Bogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almue-skoler. Helligdagstexterne gennemgaaede.

Historie. Af Nisens og Daas Lærebog den nyere Historie. Øverste Afdeling Nordens Historie i sine Hovedtræk efter Eriksens Lærebog.

Geografi. Daas Lærebog: Fra „Sverige“ (Pg. 149) til „Tyskland“ (Pg. 211) hvorved øverste Parti har afsluttet sin Repetition.

Naturkundskab. Af Christies Lærebog i Fysik læst og repeteret fra Begyndelsen til § 78. Valgfrit (1 Time) Rigevægt og Bevægelse gennemgaaet indtil § 92. Ved Forevisning og Beskrivelse er gennemgaaet Stolens Mineraliesamling og givet en kortsattet Fremstilling af Grundtrækkene af Jordens geologiske Bygning, hvor- til er benyttet Tillæg til Lærebogen. — Repeteret Hvirvelhyrene efter Siebk. Plantelære.

Mathematisk. Afd. b. Bonnovies Lærebog i Geometri læst og repeteret. — Afd. a. Fra Begyndelsen til 5te Bog.

Regning. Afd. b. Læst og repeteret Guldbergs Indfø- ning fra Extraktion af Kvadratrødder til Enden samt

Lillægget. Stadig Øvelse i praktiske Opgaver. —
Ufd. a. Figuringer af 1ste Grad med 1 og 2 Ube-
kjendte; Figuringer af 2den Grad, Logarithmer, Qua-
dratextraction, Opgaver i praktisk Regning.

I Middelskolens lavere Klasser har Undervisningen i
Skrivning indskrænket sig til Jødvøelse af latinsk Skrift og
Øvelse i at læse gothist; Tegning efter Fortegninger af ret- og
krumliniede Figurer, hvormed ogsaa er fortsat i 4de Klasse,
hvis Elever desuden ere øvede i Aftegning af fritstaaende ste-
reometriske Legemer, og Udførelse af simple geometriske Kon-
struktioner.

Gymnasiet.

1ste Klasse.

Latin. Af Virgils Æneide 1ste og af 2den Bog; samt
vel 1200 Vers af Ovid efter Voss's og Rich-
ters Udsalg. Sallusti Catilina og Jugurtha. Re-
petition. Desuden egentlig en Stil af lettere eller
vanskeligere historisk Jndhold og 1 Time egentlig
Justin kurjorisk. Af Literaturhistorien de indledende
Oversigter i Tregbers Literaturhistorie, samt hvad der
vedkommer de læste Forfattere. Det Bigtigste af
Metriken. Af Grammatiken er i Sammenhæng af
Madv. Gram 5 Udg. repeteret fra Begyndelsen ind-
til 18 Kap. C. Thomsens „Det romerske Stats-
og Privatliv“ benyttet. Stadig Henvisning til
Grammatiken.

Græsk. Af Curtius's Grammatik gennemgaaet og re-
peteret det Væsentlige af Formlæren. Scheuk's
Læsebog samt af Xenophons Anabasis 1ste Bog ind-
til 7 Kap.

Torske. Kjendskab til Literaturen og literaturhistorisk Over-
sigt med Benyttelse af Lasjens Lærebøger. Nogle

Ærøgsprober fra ældre Tid. I Almindelighed hveranden Uge en Stil og nogle Foredrag. Læseøvelser. I Oldnorsk de fleste Stykker i Nygaards Læsebog og Hovedstykker af Boiningslæren i Sammes Grammatik.

Frausf. Natholms Læsebog fra Les deux pâtres til L'academie silencieuse med Forbigaaelse af Stykkerne „Michel Arout“ og „Sous la ligne“. Ständig Henvisning til Grammatiken.

Religion. Brevet til Galaterne og nogle Kapitler af Johannes's Evangelium gennemgaaede i Oversættelse. I Niesens Kirkehistorie fra Begyndelsen indtil Rigsdagen i Augsburg.

Historie. P. K. Daas Lærebog i Oldtidens Historie.

Mathematik. Læst og repeteret af Dr. Brochs Lærebog i Geometri indtil 5te Afsnit af 4de Bog. I Arithmetik de 2 første Bøger.

3die Latinklasse.

Latin. Af Horats, Brevet til Pisonerne samt første Bog af Oberne; Ciceros Lælius, Taler pro Sexto Roscio og de tre første catilinæriske Taler, Tacitus Agricola ugentlig en Oversættelse af forskjellige, væsentlig Sølvalderens Forfattere. Antikviteterne efter Bojesens Haandbog. Af Grammatiken repeteret Formlæren og Kasuslæren. Livius 1 Time ugentlig forforisk.

Græsk. Læst og repeteret; Herodots 8de Bog, Platos Apologi, det tilbagestaende af Homers Odysse, hvis 6 første Bøger ere repeterede. Det Væsentligste af de attiske Antikviteter efter Bojesen. I Curtius's Grammatik gennemgaaet Syntaxen.

Norsk. I Almindelighed. Hveranden Uge en Uarbeidelse. Baade Dimittenden og den yngre Afdeling have desuden skrevet nogle *Extemporalarbejder*. Litteraturhistoriske Meddelelser. Et Par af Dehlenschlägers dramatiske Arbejder læst: Enkelte Foredrag.

Tysk. Schillers Wilhelm Tell. Adj. Arnesens Anmærkninger ere benyttede. Syntaxen repeteret efter Vokkes Grammatik.

Fransk. Som Læsebog er benyttet Herrig og Burguy: La France littéraire, hvoraf forskjellige længere sammenhængende Stykker ere gennemgaaede. Bloms Grammatik.

Religion. Troeslæren med Benyttelse af Aabels Omrids. Bibelhistorie: Det gamle Testamente indtil de poetiske Bøger, samt Apostlernes Gjerninger. Kjendskab til Kirkens Historie, erhvervet ved Gennemgaaelse af Nissens Lærebog fra Reformationen samt Oldkirkens Historie. Evangeliet efter Johannes læst i Grundsproget og fortolket fra 1—13 Cap. Med Dimittenden særskilt Repetition.

Historie. Dimittenden har affluttet Repetitionen af den hele Verdenshistorie. Nederste Afdeling har repeteret den nyere Historie.

Geografi. Den hele Geografi er repeteret af Dimittenden. Nederste Afdeling har repeteret Halvdelen af Geografien.

Mathematisk. Den hele Geometri og Arithmetiken indtil 6te Bog er repeteret.

Engelsk. Af Washington Irving's „Sketch-Book“ læst omtrent 160 Sider. I Grammatik er gennemgaaet Syntaxen efter Vokke, og fortsat med Benyttelse af Bergs English made easy til Udenadlæsning. Til forforist Læsning med Dimittenden er brugt et Udvalg af Sketches af Dickens.

Med Dimittenden er der i sidste Halvaar i særskilte Timer gennemgaaet hvad der i de forskjellige Discipliner og Fag udfordres til Examen artium.

Til Examen artium dimitteredes i 1873:

1. Anton Hjærtøft, Søn af Lensmand Hjærtøft, født 13de August 1853.
2. Lauritz Havnsund, Søn af Kirkesanger Havnsund, født 11te December 1853.
3. Peder Ingebrigtsen, Søn af Lods Ingebrigt Larsen, født 22de September 1854.

Til indeværende Aars Examen artium er anmeldt:

Anthou Rønneberg, Søn af Grosserer R. Rønneberg, født 6te August 1856.

Paa Medlæreres og egne Vegne tillader jeg mig herved
at indbyde Disciplenes Forældre og Foresatte samt enhver An-
den, der interesserer sig for Undervisningen, til at overvære
den offentlige Examen, der afholdes i den Orden, som hos-
føiede Tabel udviser.

Aalesund i Juni 1874.

Henrichsen.

O p g a v e

over de Bøger, som i næste Skoleaar 1874/75 skulle afbenyttes
i de forskjellige Fag i de forskjellige Klasser.

- Bibb. 1 Kl.** Norff Læsebog af Griffen og Paulsen 2den Del. — Knudsen tydsff Elementar- og Læsebog (2den Udg.) — Bogts lille Bibelhistorie; Luthers Katekismus. — Daas Jordbeskrivelse for Begyndere.
- Bibb. 2 Kl.** Griffens og Paulsens Læsebog 2 Del; Løffes nyeste Grammatik. — Knudsens tydsff Elementar- og Læsebog; Løffes tydsff Grammatik. — Bogts Bibelhistorie for Borgerkoler; Sverdrups Udgave af Pontoppidans Forklaring; Luthers Katekismus; Landstads Salmebog; Det nye Testamente. — Daas og Nijsens Lærebog i Verdenshistorien for Middelskolen. Daas: Udtog af Geografien. — Siebkes Omrids af Naturhistorien. — Siebkes Erkursionsflora. — Åstrands Regnebog; Bonnevie's Arithmetik.
- Bibb. 3 Kl.** Griffens og Paulsens Læsebog 3 Del; Løffes Grammatik. — Autenrieths tydsff Læsebog; Løffes tydsff Grammatik; Grønbergs Verikon. — Henrichsens latinffe Læsebog. — Bergs English made easy; Løffes engelsff Grammatik; Autenrieths The English Reader; Geelmuydens engelsff Ordbog; Ferrals og Repp's dansk-engelsff Ordbog. — Daas og Nijsens Verdenshistorie. — Daas Lærebog i Geografien. — Siebkes Omrids af Naturhistorien. Siebkes Erkursionsflora. — Bonnevie's Geometri. — Bogts Bibelhistorie for Borgerkoler; Sverdrups Udgave af Pontoppidans Forklaring; Det Nye Testamente.
- Bibb. 4 Kl.** Griffens og Paulsens Læsebog 3 Del; Løffes Grammatik. — Autenrieths tydsff Læsebog; Løffes

tidske Grammatik; Grønbergs Lexikon. — Kulens-
 richts The English Reader; Weelmundens engelske
 Ordbog; Ferralls & Repp's dansk-engelske Ordbog.
 — Woss's latinske Læsebog for Middelskolen; Schreie-
 ners latinske Grammatik. — Alholms franske Læse-
 bog; Bloms franske Grammatik (Udtoget). — Daas
 og Niessens Verdenshistorie; Griksens Lærebog i Nors-
 ges, Sveriges og Danmarks Historie for Middelskolen.
 — Daas Lærebog i Geografien. — Siebkes Omrids
 af Naturhistorien; Sørensens Planteriget's Naturs-
 historie for Middelskolen. — Bonnevis Geometri;
 Guldbergs Indledning i Arithmetik; Brochs Loga-
 rithmetabel. — Christies Fysik. — Vogts større Bi-
 belhistorie; Sverdrups Udgave af Pontoppidans For-
 klaring; Det Nye Testamente.

Anm. 3den, 3die og 4de Klasse benytttes desuden Kiepert's Atlas
 over den gamle Verden og Kiepert's Atlas over den nye
 Verden.

Gymnasiet 1 Kl. Niessens Kirkehistorie; Det Nye Testamente. —
 Laaksens norske Læsebøger; Griksens og Paulsens
 Læsebog 3 Del. — Nygaard's oldnorske Læsebog og
 Sammes oldnorske Grammatik. Ungers oldnorske Læse-
 bog; Laaksens norske Grammatik. — Sallusti Catilina og
 Jugurtha, udg. af Jacobs; Dvid, Udtog ved W. Woss
 og Richter; Madvig's Grammatik (5 Udg.); Treg-
 ders Literaturhistorie; G. Thomsen det romerske
 Stats- og Privatliv i Oldtiden. — Schenk's græske
 Elementærbog; Curtius's græske Grammatik; Xen-
 phons Anabasis udg. af Rehdanz. — Daas Lærebog i
 den gamle Historie. — Brochs Lærebøger i Arithmetik
 og Geometri; Logarithmetabeller. — Alholms franske
 Læsebog; Bloms franske Grammatik.

Latinkl. Vogts større Bibelhistorie; Aabels Omrids af Troes-
 læren; Niessens Kirkehistorie; Det Nye Testamente paa
 Græsk; Gerlach's Fortolkning af Johannes Evangelium.
 — Borgens Veiledning til Udarbejdelse af
 Moderemaal; Thortsens Literaturhistorie. — Schil-
 ler: Die Jungfrau von Orleans. — Tacitus Agricola
 udg. af P. Woss. — Ciceros Taler mod Katilina udg.
 af Kefolii; Horats's Ode udg. af Rauck; Horats's
 Epistler af Krüger. — Bojesens romerske Antikviteter;

Tregders Litteraturhistorie. — Herobots's 8de Bog
udg. af Stein; Homers Odysse udg. af Ameis 1—6
Bog; Plato Apologia Socratis udg. af Wiehe; Plus-
tarchs Themistocles udg. af Sintenis; Bojesens
græske Antikviteter. — Curtius's gr. Grammatik —
Herrig og Burguy: La France littéraire; Bloms
franske Grammatik. — Prof. Daas Lærebøger i Historie
og Geografi. — Brochs Lærebøger i Arithmetik og
Geometri; Logarithmetabeller.

I Latin henrykkes Ingerslevs og i Græsk Bergs Lexikon. —
I Engelsk benyttes de samme Lærebøger som i Middelskolen, samt des-
uden i 3 Lat. Washington Irving's Sketch-book.

Tabel,

hvorefter

den offentlige Examen i Halesunds offentlige Skole afholdes i Juni og Juli 1874.

Page.	Klasser.	Formiddag.	Klasser.	Eftermiddag.
Mandag 29 Juni.	3 Latinkl. Gymn. 1 Kl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 4 Kl. a. Midd. 3 Kl. Midd. 2 Kl. a.	Latin, Rektor. Latin, Rektor og Boyson. Religion, Thaulow. Mathematif, Kolderup. Historie og Geografi, Wallem. Historie, Schulz.	Midd. 2 Kl. b.	Historie, Schulz.
Tirsdag 30 Juni.	3 Latinkl. Gymn. 1 Kl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 4 Kl. a. Midd. 3 Kl. L. Midd. 2 Kl. a. Midd. 1 Kl.	Franst, Rektor. Franst, Overlæreren. Mathematif, Kolderup. Latin, Wallem. Latin, Boyson. Religion, Thaulow. Religion, Olsen.	Midd. 2 Kl. b.	Religion, Thaulow.
Onsdag 1 Juli.	3 Latinkl. Gymn. 1 Kl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 4 Kl. a. Midd. 3 Kl. Midd. 2 Kl. b. Midd. 2 Kl. a.	Religion, Thaulow. Religion, Thaulow. Historie og Geografi, Wallem. Naturfundstaf, Schulz. Tydsk, Boyson. Mathematif, Kolderup. Norst, Olsen.		
Thorsdag 2 Juli.	3 Latinkl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 3 Kl. Midd. 2 Kl. a. Midd. 1 Kl.	Tydsk, Wallem. Naturfundstaf, Schulz. Norst, Thaulow. Tydsk, Boyson. Norst, Olsen.	Midd. 4 Kl. a. Midd. 2 Kl. b.	Franst, Wallem. Tydsk, Boyson.
Freitag 3 Juli.	3 Latinkl. Gymn. 1 Kl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 4 Kl. a. Midd. 3 Kl. Midd. 2 Kl. b. Midd. 1 Kl.	Historie og Geografi, Wallem. Historie, Wallem. Franst, Overlæreren. Norst, Thaulow. Naturfundstaf, Schulz. Naturfundstaf, Kolderup. Tydsk, Olsen.	Midd. 2 Kl. a.	Geografi, Schulz.
Løverdag 4 Juli.	3 Latinkl. Gymn. 1 Kl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 4 Kl. a. Midd. 3 Kl. Midd. 1 Kl.	Mathematif, Schulz. Mathematif, Schulz. Engelst, Boyson. Historie og Geografi, Wallem. Religion, Thaulow. Regning, Kolderup.		
Mandag 6 Juli.	3 Latinkl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 4 Kl. a. Midd. 3 Kl. Midd. 2 Kl. b.	Engelst, Overlæreren. Norst, Thaulow. Engelst, Boyson. Mathematif, Kolderup. Norst, Olsen.		
Tirsdag 7 Juli.	Gymn. 1 Kl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 4 Kl. a. Midd. 3 Kl. E. Midd. 2 Kl. a. Midd. 1 Kl.	Oldnorst, Thaulow. Latin, Overlæreren. Tydsk, Boyson. Engelst, Schulz. Mathematif, Kolderup. Historie og Geografi, Olsen.		
Onsdag 8 Juli.	3 Latinkl. Gymn. 1 Kl. Midd. 4 Kl. b. Midd. 4 Kl. a. Midd. 2 Kl. b. Midd. 2 Kl. a.	Græst, Overlæreren. Græst, Overlæreren. Tydsk, Boyson. Religion, Thaulow. Geografi, Schulz. Naturfundstaf, Kolderup.		

Onsdag d. 8de Juli, Eftermiddag Kl. 4, prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Elever. Løverdag den 11te Juli, Formiddag Kl. 10, aflægge Eleverne Prøve i Deklamation og Sang, hvorefter Examen's Udfald offentliggøres. Examen begynder i 3die Latinklasse Kl. 10 Formiddag, i de andre Klasser Kl. 9 og Eftermiddag Kl. 4.

Halesund i Juni 1874.

Henrichsen.

